

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Nr. 42. ANUL XVI.

Telegrafu'l eae de doue ori pe septe-mana : joi'a si Dominica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretu'ul prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 26 Maiu (7 Iunie) 1868.

tru provinciile din Monarchia pe unu' anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteiu ora cu 7. cr. siru'la, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Evenimente politice.

Sabiu 25 Maiu.

Atingatoriu de interne aflamu ca mai multe diuare se ocupa cu interesu de missiunea unui nou delegatu din partea Austriei langa curtea din Rom'a. Bar. Maysenborgu insarcinatu' imperatescu se dice ca are mainainte de tote a linisci pre curi'a romana pentru primirea si sanctiunarea legilor interconfessionale in senatulu imperialu, si asup'a intensitatii acestoru legi. Baronulu are sa clarifice ca e cu neputintia de a se mai sustiene decisiunile concordatului dela 1855 fatia cu constitutiunea dela 1867. Cu tote aceste Imperatulu a firma prin transmisu seu alipirea sea neclatita ca tra biserica si arata Papei, ca situatiunea imperativa au facutu neaparatu de lipsa, in tempulu din urma schimbările aceste mari organice in Austri'a. Mai departe asigura Maiestatea Sea pre Pap'a ca regimulu austriacu nu va trece preste marginile acestoru legi, asia incatu sa se vatem drepturile si interesele biserice si ca celelalte dispositiuni a le concordatulu se voru observa cu scumpetate. In Vien'a se crede ca Pap'a va considera pusetiunea imperatulu Austriei si se va invoia la o revisiune a concordatului.

In aceeași cestiune spune „Narodni Listy“ ca exista o epistola secreta a Papei Piu IX, indreptata catre toti episcopii latini din Austri'a in anulu 1857. Epistol'a acest'a spune ca casatoriile cari sunt infiantate (in Transilvania) inainte de Concordatu, biserica le au privitu de concubinate; atunci insa „pentru astadata“, prin dispensatiune „pro fero interne et externo“ se declarara de casatorii valide. Totu in acea epistola episcopii latini din Austri'a se facu responsabili deca nu voru declara casatoriile ierasi de concubinate, in casulu candu acele nu s'aru mai intempla dupa decisiunile concordatului.

„L'Avenir“ nationalu diuariu din francesu, 24 Maiu serie asup'a politicei urmatoarele: „Cu tote afirmările contrarie ale oficioseloru guvernului austriacu, diuarele englese afirma ca generariulu Gondrecourt, unulu din omenii de incredere a-i lui Franciscu Iosifu a sositu la Parisu; ele pretindu inca ca acestu oficeru a fostu insarcinatu de suveranulu seu a remite suveranulu Franciei o scrisore confidentiale. Nu ne vomu insarcina de a spune deca missiunea dlui de Gondrecourt, in casulu candu aru exista in adeveru, i-a fostu incredintata numai de Franciscu Iosifu seu deca d. de Beust este in secretulu negociarilor diplomatice ce au se fia facute. Aceea ce pare siguru, este, ca partia liberala din Austri'a si cabinetulu dela Vien'a voiescu a starui in politic'a loru esteriora de concentrare in sine-si asoluta si ca se temu de aliantia intima a tieriei loru cu o putere occidentala, ori-care aru fi. Este insa indoiosu, ca cabinetulu dela Vien'a se fia in stare de a impune ideile sele pacinici Imperatulu Austriei.“

Dupa o a cusare grea a politicei cabinetulu austriacu continua: „Lucriza elu ore astadi spre a-si asigura compensari in oriente, fara scirea si contr'a vointiei ministeriu lui Berger-Giskra? Acest'a este o cestiune pre care precedente nu me autorisa decatu pre multu a o pune. In ori-ce casu, se crede generalminte ca deca d. de Gondrecourt este la Parisu cu o misiune confidentiale a lui Franciscu Iosifu, principele Napoleonu nu va mai merge la Vien'a. Acesta catedrala aru deveni, in adeveru, atunci de prisosu si aru da premulte de cugetatu.“

Fiindu ca cestiunea orientelui devine din di in di mai amenintatorie, Agintia Havas devine din di in di mai ayara in lamuriri asup'a fapteloru ce se atingu de asemenea cestiune. Astfelu

suntemu inca redusi la presupuneri asup'a revolutiunei insemnate care s'a seversitu in Muntenegru si care interesza la celu mai inaltu gradu pre slavii din Turci'a si pre cei din Austri'a. Singurul lucru ce scimu, este ca puterea absoluta a principelui Nicolae a fostu marginita si ca a trebuitu se renuntie la capriciele guvernului personale. Este claru ca serbii si muntenegrii, nu suntu despartiti decatu de nisce rivalitati dinastice si aceste popore de aceea-si rasa, cari au suferitu acele-si vicisitudini, cari au trecut prin acele-si incercari au de siguru unu mare viitoriu, deca se voru intruni. Totu ce marginescu in guvernulu loru actiunea personale a principiloru pretinde dara a le repropria, si trebuie a prevedea chiaru de pre acum er'a apropiata candu nu voru forma decatu unu singuru statu. Austri'a are rationi personali pentru a nu dori unirea loru, deca se crede chiamata a domni in oriente. Insa nu e totu astfelu, si cu Franci'a; interesulu seu bine intielesu si descursatu din ori-ce preocupari aducatoare de reu asup'a unoru aliantie resbelice, se contopescu cu interesulu chiaru alu poporatiuniloru orientale. Ea tebuie se dorasca ca ele se fia destulu de omogene, destulu de bine constituite pentru a ave mai multu a se teme decatu a spera dela concursulu interesatu alu Russiei. Din nenorocire, avemu dreptulu de a ne intrebade deca nisce adeveruri atatu de clare suntu bine intielese de d. de Moustier, dela intrevedere dela Salzburg incece.“

Literariu

In dilele aceste a esitu de sub tipariu, in tipografi'a archidiecesana, cartea intitulata: „Compendiu de pedagogia pentru parinti, educatori, invetiatori si toti barbatii de scola. de I. Popescu, profesoru la institutulu archidiecesanu pedagogicu-teologicu in Sabiu.“

Opulu acest'a unicu in feliulu seu in literatur'a nostra propria nu are lipsa de multe recomandatiuni, caci acest'a o va face elu insusi. Spre a face pre publiculu nostru cunoscutu cu importantia lui reproducemu prefati'a autorulu insusi si apoi cuprinsulu opului in vreo cate-va trasuri principale.

Eata ce dice autorulu in prefati'a:

Un'a dintre cele mai frumoase caracteristice ale tempului nostru, este fara indoela indoita nesuintia a poporeloru la libertate si cultura generale. Nesuintia acest'a o vedemu scrisa ca devisa pre flamura fia-carui poporu, carele e desceptu si petransu de spiritulu tempului. Si dopa cum unu poporu e fericitu a putea lucr'a cu sporu la realisarea amintitei devise, asia pote fi incredintiatu si despre vitoriulu seu. Numai prin libertate si cultura se pote privi astadi garantatu viitoriulu unui poporu.

Libertatea si cultur'a insa, precum suntu conditionile principali ale vietii unui poporu, asia ele si stau in strinsa referintia un'a cu alt'a, si amu pote dice, se conditioneaza imprumutatu. Cultur'a se pote desvolta numai in libertate si libertatea earasi se pote desvolta si sustiene numai prin cultura. De altmintrea, mergendu pana la inceputulu acestoru doue conditioni de vietia, aflamu ca cultur'a e mam'a, ea a nascutu si nasce libertatea: cultur'a e in sine libertatea, prin ea si numai pria ea poporale, ca si individii, devinu de sine statatoare, devinu libere in actiunea loru, si se emancipa de sub puterile apasatoare. De aci se pote intielegie importantia precumpenitoare, ce cultur'a o are in vietia chiaru si preste libertate.

Poporulu romanu nici n'a ajunsu bine a respira din aerulu libertatii, si eata ca elu se si arata inaintea lumii, nu numai cu dorintia ferbinte de a

inainta in cultura, ci si cu rezultate frumoase in privintia aceleia. Acele rezultate suntu totu atatea dovedi faptice despre capacitatea de cultura ce poporulu romanu o posedea anca, in mani'a tuturor maltratrilor din trecutu si in mani'a tuturor vicisitudiniloru din prezentu.

Capacitatea de cultura a poporului romanu e recunoscuta nu numai de noi, cei interesati in cestiune, ci si de toti strainii nepreocupati, cari vinu in atingere cu noi. „Din elementele din cari se compune poporulu romanu, dice renumitul geografu Hoffmann, se desvolta capete cari suntu clasice si s'aru pote intrebuintia ca modele pentru pictori si sculptori, capete cari si in intru ascundu aceea ce se arata in afara; pentru-ca precepere asia de inte, intielegere asia deschisa, agierime asia de mare, impreunate cu indemanate in portare, cum vedemu la romanulu celu mai de rendu si neinvetiatu, nu se mai afla nicairi. Acestu poporu, intrunindu-se si aducendu-se la cea mai inalta civilizatiune, aru fi potrivit sa ste in fruntea culturai spirituale a intregii umanitati. Si ca se implinescu acest'a, este si limb'a lui atatu de dulce sunatoare si bogata, in catu ea s'aru potrive cu deosebire pentru celu mai cultivatu poporu de pre fatia pamentului.“

Acesta caracteristica frumoasa o amu reprodusu aci, curatu numai pentru de a arata, prin cuvintele unui mare cunosctoriu de tieri si popora, tesaurulu de calitati escelinti ce le contine poporulu nostru. Acele calitati odata constatate, cine va pote disputa dreptulu romanului de a se cultiv'a si de a trai ca romanu? cine-i va pote demonstra ca n'are dreptu la cultura si vietia nationale, in rendu cu ori-care altu poporu? Acestu dreptu e necontestabile. Dar pre langa dreptulu acest'a, avemu totodata si cea mai santa detorintia, ca sa organisamu bine tote puterile ce suntu calificate de a inainta cultur'a nationale a poporului nostru. Ostenelele si sacrificiile, ce le vomu pune la lucrulu acest'a maretiu, se voru renta de sicuru, mai multu ca la oricare alta intreprindere. Poporulu romanu, cultivandu-se amesuratu capacitatii si dupa calitatile sale firesci, isi va asigura si libertatea si viitoriulu la care aspira.

Opulu de fatia e menitu a se ocupa cu ceea ce are se puna fundamentu culturai, cu vehicululu celu mai puternicu alu culturai, cu educatiunea. Necesitatea unui asemenea opu la noi, e mai pre susu de tota indoela. Literatura nostra, catu sciu eu, nu contine anca nici unu manualu de Pedagogia. Incatu imi va fi succesu mie a implini de ocamdata acest'a lacuna, voru judeca cei competinti. Dar inainte de a da opulu in apreciere publica, sa-mi fia permis a indica pre scurtu punctulu de vedere din care asi dori sa fia si judecatu.

Opulu e esitu din prelectiunile, ce amu fostu insarcinatu prin suprem'a inspectiune scolara a le tione in institutulu archidiecesanu de aici. De basa pentru desfasiurarea partii celei mai insemnate din educatiune, adeca pentru desvoltarea spirituale, amu alesu Psihologi'a scolei lui Herbart, carea mi s'a parutu dintre tote cea mai firesca. De altmintrea, cuprinsulu opului e astfelu prelucratu incatu, o critica conscientiosa speru ca-i va recunoste constructiunea independenta de a altoru opuri in feliulu seu. Traducerea ori-carei pedagogie straine ar si fi dopa parerea mea unu anachronismu in impregiurarile nostre. Istoria nostra ne vorbesce pana acum despre educatiune, ca despre o afacere, cu carea parintii nostri s'au ocupatu numai in practica; iera scrierea si desvoltarea teoriei educatiunei au fostu rezervate pentru tempulu nostru. Noi avemu in privintia acest'a ca si in alte multe, de a face inceputulu, si deca aru da Dumnedieu ca, incependu a ne ocupa de aci inainte si cu teori'a

educației, să o putem face pe aceea cât mai fecundă pentru practică, fără de a intra și de a ne perde prin controverse seci. În opulă acestă, eu m'am restrins a espune în scurtu ceea ce mi s'a parut mai esențială din cuprinsul Pedagogiei; pentru că astfel punctele principale, reamănă relevante, să pōta servi cu atātă mai bine de îndreptar pentru cei ce se voru ocupa, mai ales cā începatori, cu studiul acestă. De aci și numirea opulă de compendiu. Desfășurarea mai pre largă a metodelor, după cari sunt de a se propune obiectele de învățământ dimpreună cu deprinderile la diferitele dexterități, fiindu ca acelea facu parte din organizația școlilor, aru avē locu, după parerea mea, în manuale compuse a nume cu privire la treptele succesive ale învățământului din diferitele școle. În compendiu acestă de Pedagogia sunt trase numai liniamentele fundamentale, ce au să serve de basă pentru întregul planu al educației. După ce odată asemenea liniamente aru fi bine stabilite, pre basă lor ușor s'ar potē compune și manuale metodice, prin cari învățământul din diferitele școle să se organizeze după postulatele Pedagogiei. La tōte lucrurile trebuie mai atāt să se afle o basă sigură, și eu prin opulă de fatia cu deosebire aceea am cautat. Fia cā modeste rezultate ale cercetărilor mele, depuse în acestu op, să contribuie și ele cātă de puțin la aflarea unei baze, pre carea să se pōta ridica sigură și fidele edificiul culturii nōstre naționale!

Pana aci prefati'a. Acum mai adăugem pre scurtu cuprinsul cārtiei, carele se imparte în introduciune și patru secțiuni. Introduciunea se ocupa de dezvoltarea firēscă a omului și educației și de știința educației sēu pedagogia. Secțiunea prima se ocupa de omu cā obiectu a educației și de fenomenele vieții fizice și spirituale. Secțiunea a două se ocupa de principiile pedagogice, generale; secțiunea treia de regulile speciale pentru educație și a patra de institutele de educație.

Tempulă fizicū inea nu ne ierā o fiare de sēma detaiată a supra opulă, carele trebuie studiatu seriosu spre a putē dā o judecată recerisivă a sup'r'a lui. Acestă o lasăm pentru mai tardu și pōte constrinsi de împregiurări, și altor'a. Din putinele indicii atinse pre scurtu în sirurile nōstre cele de susn

și din urma; mai multu inse din prefati'a, se vede impotantă a opulă din cestiune și acesta e o însemnată garanție de însușirile lui cele în tōta privinți'a favorabile pentru opulă și autorulă lui.

De aceea noi lu recomandăm publiculă nōstru din tōta animă! *).

Câte-va cuvinte

„despre necesitatea neîncu-giurabile a comentărei pre in-patente urbariale din 21 Iun. 1854, și o parere modestă despre modulu, cum s'ar putē rescumpe-ră prestațiunile ce apēsă pamenturile alodiale și cum s'ar putē efecțuā eliberarea dilerilor de la robot'a fără daun'a poseso-rilor.”

Credem a face unu servitiu cetitorilor nōstri cāndu vom cercā a aretā pre scurtu cuprinsul broșurei aparute acum cu tocmă de multu sub titlulă de mai sus în limbă ungurēscă.

Acēsta carticica e esitā din condeiul unui barbatu plin de devotamentu și de zel adecă dlui Ladislav Vaid'a. Pre lānga orientările ce anunția titlulă sēu acēsta broșura tratēza într'unu modu destulă de cuprinditoriu, cestiunea proprietății. Colorile cu care acēsta materia este scrisă, sunt vii și corespunditorē scopulă de a dā lectorilor o idee pre cātă se pōte esactă despre cestiunea proprietății în genere. punem înaintē unu extrasu destulă de lamuritoriu despre opuseculu amintit.

Cestiunea proprietății e regularea relațiilor între proprietarii de pamentu, stapanilor de mosii și locuitorii adecă: țieranii. Însemnătatea acēstei cestiuni, este pentru noi asi de mare, încātă putem dice în tōta convicțiunea, și fără frica de a fi desmintiti, cā fără o deslegare, data într'unu scopu eminentu, dreptu și naționalu, nu se va putē deslegă cestiunea cea mare, seculară și vitală, dela care depinde mântuirea și viitorulă celu adeveratu ală romānilor din Transilvani'a.

Aici simțim însă cā pōte să ni se facă întrebarea: cā întrū cātă suntem intemeiați, cāndu dicem, cā dela deslegarea acēstei cestiuni depinde viitorulă celu adeveratu ală națiunei romāne?

*) Pretiulă e 1 fl. v. a.

Noi la o atare întrebare, n'am putē luā de argumentu justificatū decât necertitudinea, starea de speranță și frica, în care vedem aflându-se: de o parte, sūtmele de proprietari de mosii, și de alta, miele de suflete din care se compun familiile locuitorilor nōstri cultivatori. Poporul romānu, este esențialmente agricolu, și întrū cātă cestiunea relațiilor între locuitori și proprietari nu va fi rezolvată într'unu modu dreptu și uman, ea va fi reulu care va contribui multu la înveninarea corpulă socialu alu statulă, ea va fi furtun'a care va amenință a se descarcă asupra-i din ora în ora.

Patent'a din 21 Iuniu 1854 a servitu până acum eschisiv de basă la deciderea proceselor urbariale. Fiindu însă mai multe puncte ale acēstei patente astfel stilisate, încātă în mai multe locuri ese unu întielesu equivocu, care concede întreprerările cele mai bisare: autorulă crede a-si implinī o datoria națională cāndu se încerca a comentā locurile cele mai obscure din pre înalt'a patentă, spre a nu se mai putē schimosi întrū viitoru întielesul ei în genere, și în specia întielesul unor para-grafi mai momentosi.

Pentru a chiarificā mai bine cele dise, autorulă produce §. 16 partea II din pre înalt'a patentă „despre prestațiunile rescumperabili” și aretă diversele esplicări, ce i se dau acēstui paragrafu.

Paragraful din cestiune dice: „Pamenturile alodiale, pre cari se afla irdite economie rurale nu se mai potē luā de la posesorii lor de fatia, deca dīnsii afara de acēste economie nu posedu alta mosia urbarială (Gründe), și dacă nu se tienu de famuli convenționați, fia cā acēsti-a se-si fia togmitu simbrī'a în bani sēu prebenda, ori în folosinți'a unei case, unei locuințe sēu vru'nui pamentu. Dără prestațiunile legate de atari mosie sunt rescumperabili, și pana cāndu se voru rescumperā, ele sunt a se implinī prin posidenti în mesur'a contractuală sēu usuatā.”

Acēstu § vorbesce în genere de pamenturile alodiale, și nu defige tempulă, cāndu le-au primitu în posesiune colonistii, ci despune, cā tōte pamenturile alodiale din man'a acēstora, se remana la ei pana ce le voru rescumpera, dar pōt'atunci prestațiunile sunt a se implinī; esecțiune face numai casulă dacă respectivulă colonistu are și alta mosia urbarială sēu dacă fiindu famulu convenționatu a posie-

FOISIORA.

PREAMBLARI

(reprod. din „Convorbiri literare“)

(Urmare)

III.

Pōte ridi de mine, iubite cetitoriu și gandesce cā aru trebui să fiu mai filosofu, să lasu pre omeni cum sunt cu atātă mai multu cā nu va fi cu neputința să schimbu natur'a lor și cā nui cu mințe a-si resbună asup'r'a cātoru-vă individi de defectele unei națiuni. Vei fi avendu dreptate de a argumentā astfel, cāndu esci asiediatu pre jiltiu și cetesci în linisce jurnalulă, fumendu sugaret'a, dără cāndu a-i fi în pozițiunea mea paremi-se cā ti-ai uitā teori'a. Judeca singuru!

Plecasem dela Lucern'a cu vaporulă să me duc la Wāgis, micu orasiu asiediatu la piciorēle lui Rigi. Cāndu cine-va se afla pre laculă celor patru cantōne, este o crimă a nu se uitā împregiurulu sēu, cāci în tōte cārtile de geografia și în tōte descrierile de calatorii, se cetesce cā acēstu lacu este celu mai frumosu din Sviti'er'a și prin urmare din Europ'a. Ce este dără mai naturalu decât a te asiedia pre puntea vaporulă și a-ti lasā ochii să retacēscă în tōte părțile, după voi'ră lor. Acēst'a voiamu să o facu și eu, dără vai! Puntea erā ocupată de sute de englezi cari cu totii i-si deschise-corteluri pentru a se aperā de radiele sōrelui. În zadaru me încercāmu se potē gāsī vie-o crepalura între dōue corteluri; în zadaru să me nitu pre dēsup'r'a sēu pre dedesuptu, privel'a erā hermetică închisă prin cortelurile englezesci. Ce erā de făcutu? Facendu în mine unu juramentu grozavu să-mi resbună asup'r'a întregi națiuni, m'amu coboritu josu în caiutā. Acolo unu calatoriu erā culcatu cu capulă pre canapea și cu piciorēle pre mēsa. O singura ochire mi-a fostu de ajunsu pentru a vedē cā este și elu englezu. Dorulă resbunārei me cuprinse. Asceptandu cu nerabdare o ocașiune

potrivită, amu luat unu scaun l'amu pusu pre mēsa și culcandu-me dealungulă pre mēsa amu asiediatu piciorēle susu pre scaunul. De-si mai susu, eramu într'o pozițiune analogă cu acea a inamiculă meu naturalu. Amendoi stāmu nemiscati și ne mesurāmu cu ochii.

— You speak English? me întrebă elu.

„No!” respunsei cu o voce grozavă, aruncându-i cu piciorēle scaunulă dreptu prestu genunchi. Englezul sări în susu tipāndu cā unu desperatu. Insa eu adresandu-me cātra densulă, i-amu cerutu politicosu iertare și l'amu incredințiatu cā a fostu din nebagare de sēma. Gemete surde esiau din peptulă englezulă și aru fi esitu pōte multa vreme înca, deca în acelu momentu vaporulă nu s'aru fi opritu în loculu unde trebuia să ne coborim.

Schelele orasielulă formicau de calatori, și de calauzi cu cai și cu catări. Din vaporulă meu alergara cu totii sēu să iee posesiune de vre-unu catāru sēu să se urce pre josu în susu spre verfulă muntelă Rigi. Dlu'a erā înaintatā și nu erā multu tempu de perdutu deca voiāi să ajungi pre culme pentru a asistā la apasulă sōrelui. Eramu nehotaritu deca este mai bine să incalcu sēu să me suiu pre josu cāndu unu tineru cu perulă crețiu, frumusiulă la fatia și sprintenulă la trupă care me observā de câte-va minute, i-mi propuse să luāmu unu catāru în tovarasiă. În chipulă acēst'a, dise elu, vomu avē și placerea de a ne preumblā pre josu și ocașiunea de a ne odihni cāndu vomu fi truditii și multamirea de a putē convorbi și de a scurtā astfel drumulă.

— Bucuros! respunsei eu și îndată nāimiremu unu catāru. — Fie care din noi trebuia să incalce o jumetate de ora și apoi cedendu catāru cātra tovarasiu, se suia o jumetate de ora pe josu. Eu incālecai celu antaiu și junele meu tovarasiu mergea încetu pe lēngă mine sprijinindu-se de unu baston lungu cu virfulă de feru și ascutit, precumu se întrebuinteaza în Sviti'era de cātra totii turistii. Drumulă erā angustu și presarat cu mii de petricele. Cu cātă te urcai mai susu cā atātă drumulă deveni mai repede și mai obositoru. De si după unu marsiu de vo dōue ore suflāmu

amendoi greu și ne curgēu sudorile în sirōie, tōtă vremea eramu voiosi și petreceam spīndu-ne totu soialu de glume. Junele cu perulă crețiu erā de o veselie fără margini; cāndu nu mai putēmu de căldură și credēmu cā me lasa puterile audiamu unu hohotu de risu resunāndu pe catāru și-mi strāgeam tōte puterile să me tīnu pe piciorē pān va trece jumetatea de ora. Dără lucru curios! Pe cāndu eu me coboriam de buna voia, cāndu aculă orniculă mi vestiā cā momentulă a sositu, junele meu se faceā cā uitā și neîncetatu trebuia cā eu să-i aduc aminte.

— He! tinere! Ear me însieli cu trei minute, strigai eu.

„A dracolă catāru, respunse elu; nu v'ră nici de cumu să se oprēscă!”

— Credu și eu, dacă în locu de a stringe frulă, ei dai cu calcāile.

„Asia trebuie să faci. . . Catarulă e tocmai contrariulă catulă. N'ai luat sēm'a cā elu pleacă cāndu i spui t h r r r și cāndu ei spui hi! se opresce?”

— N'amu luat sama, dără postim josu cā nu mai potē.

„Eacă me dau. Hi! Hi!”

Catarulă inse nu voiā să se oprēscă.

— Ean cērcă cu strinsulă freului. pōte s'a opri.

Vediendu cā catarulă totu mergeā, amu saritu și l'amu opritu de cōdă.

Deacumu înaintē, ie adio de la catāru, i-amu disu eu, suindume pe siea și rīdīndu. Nu me mai coborū pana susu.

— Aibi mila de tineretile mele, respunse elu. Sunt unu jone plin de speranță și de viitoru și uniculă fiu la părinti, ar fi pecatu!

„Din ce parte a lumii esti, cāci după fisionomia D-tale nu pricepu nimică?”

— Sunt de pe malurile mirositoare ale Senei. Tatală meu e Francezu și maica mea Germană. Eunt unu însă cosmopolitu:—Ubi bene, ibi patria.

„Dacă esti totdeuna vesel și dispus cā acumu, ai o patriă fōrte intinsă.

dielu în simbria pământului alodial. Prin urmare unii din pământurile alodiale, fie acelea de ori ce clasă, fie ori unde, deca pre langa servitiu său tacsa s'au datu unor oameni, cari nu sunt famuli conventionati, ci cari s'au asediatu în case radicale pre pământului alodial al acelui-a si domnu de pământ, si cari oameni n'au altu pământ urbarial: sunt a se lasa în manele acestor tierani; de la ei nu se mai potu lua, dar ei potu rescumera prestațiunile depre aceste pământuri, si pana ce nu voru face acest'a detorescu a implini pretensiunile contractuale seu usuate.

Alti adangu câtra acest'a explicare: fiindu ca în întielesulu §-lui 20 din patent'a urbariala „legăturile temporane, contractele de natura privata si contractele pământorali s'au lasatu neatinsc” si fiindu ca dispusetiunea §-ului 20 se estinde preste patent'a întreaga, — urmèza, ca nu numai pământurile alodiale ale famuliilor conventionati se scotu dintre cele rescumperavere, ci si acele pământuri, cari s'au datu pre langa legature temporarie, pre langa contracte de natura privata, au de pământ.

Dar' luandu-se în consideratiune diferenti'a de opiniune ce exista între oamenii, cari profeseza explicatiunea acum disa, asup'a expresiunei: „legăturile temporane si contractele de natura privata” — avemu se observamu ca sunt unii, cari (neluandu în consideratiune presumtiunea chiara a §-ului 16, în întielesulu carui-a au fostu pământuri alodiale rescumperabile si pre langa prestațiuni contractuale) dicu, ca toate contractele verbali seu scriptoristice, ce s'au încheiatu între domni de pământ si între iobagi în privinți'a câtimei servitiilor, cu ocaziunea predarei pământului, — toate sunt contracte temporarie si de natura privata.

Daca aru avé locu argumentarea a ceea, (de-si se dice dreptulu de rescumperare în §-ulu 16 si cu toate ca în însu-si §. 16. se amintesce, cumca prestațiunile se implinescu dupa conditiunile statorite în contracte) fie-care diferiu — fara exceptiune — aru trebui se dee îndereptu pământului alodial, ce lu-are.

Procediendu estu modu, procederea aru fi foarte scurta, inse atunci n'aru fi în Transilvani'a

întreaga nici unu tieranu asediatu pre pământu alodial, care aru poté remanea în alodiatu'r'a, ce are astadi, daca nu cum-va i-aru donà-o domnulu de pământ, seu deca i-aru lasa o din gratia.

Insa standu lucrulu asié, pentru ce s'a scrisu patent'a urbariala si §-ulu 16 dintr'ins'a? căci dupa argumentarea acum citata nici un'a alodiatu'r'a nu s'ar poté rescumera — fiindu ca întielesulu §-ului 16 n'aru fi alta de câtu, ca fie-care tieranu de pre pământu alodial detoresce a reintorțe aceste alodiatu're. Dar din § 16 alu patentei se vede chiaru contrariulu; patent'a n'a potutu avé de scopu a face proletari din tieranii de pre pământurile alodiale, b'atcum n'ar avé nici unu întielesu nici dispusetiunea din amintitulu §. unde se dice, ca curialisti n'au dreptu de a rescumera alodiatu'rele, dacă ei pre langa acestea, mai au pământuri colonicali.

Dar se afla inca si de acei-a, cari deducu d'in §-lu 16 ca numai locurile plodiale de case, intravilane, daru nu si cele estravilane, se potu rescumera; era alții pretindu, ca numai casele didite pre locuri prediale seu pre locuri alodiale estravilane se potu numi asiedieminte, prin urmare numai acestea se potu rescumera.

Fatia cu acesti-a cea mai latita parere e, cumca pământurile alodiale, fie intravilane seu estravilane, în satu seu în prediu: voru remane în man'a prestatoriloru, deca nu lipsescu cele-lalte conditiuni de a le poté rescumera. Acest'a parere se vede a fi basata pre impregiurările a) conceptulu si traducerile autentice ale patentei nu facu deosebire între pământu alodial, prediale, intravilanu si estravilanu; b) curialistiloru nu s'a datu pământu numai intravilanu, ci si estravilanu; c) fiindu ca în Trni'a n'a fostu datina, ca pentru pământurile intravilane sa se faca prestațiuni separate si era se parate si pentru cele estravilane, — dacă §-ulu 16 aru dice, ca numai mosiile intravilane se potu rescumera, atunci acestu § ar nomi si chei'a, dupa carea s'ar computa prestațiunile ce cadu singuru pre mosiile intravilane. căci mai nainte prestațiunile pentru aceste mosii au fostu comune cu cele pentru mosiile estravilane. Apoi ar trebui sa fie în patent'a vr'o dispusetiune, ca ce sa se faca cu alodiatu'rele estravilane, deca acele nu s'aru întielege sub numirea comuna de pământu alodialu, „Alodial-Gründe.” (Va urma.)

Despre starea drumurilor în Ardealene educatōre câtra Roman'i'a.

Secretariatulu camerei industriale si comerciale din Brasiov si-a propusu a face unu avisu statului Roman'i'a prin min. reg. de comerci în cestiunea drumurilor cari lega Tranni'a de Roman'i'a pe bas'a datelor primite din partea unor oameni privati, unor corporatiuni si deregatorii regesci. Credem ca nu e unu ce de prisosu a lua notiți'a despre acesta afacere care merita si trebuie neaparat se atraga atentionea fie-carui Transilvianu. Cladirea de cai petruite (siósele) de cai ferate, poduri canalisări si de alte lucrări tehnice sunt a astadi conditiuni esentiale si vitale pentru înflorirea si prosperarea popórelor, fiindca dela drumuri etc. depinde înlesnirea comunicatiunei si înaintarea comerciulu.

Din avisulu amintitu estragemu următoarele date:

1. Drumulu prin pasulu Oituzului. Acest'a este pana la frontier'a tieriei drumu principalu. Se sustiene din mijlocele statului, se inspecteaza decatra reg. directiune transil. de edificatiuni, si se afla în stare buna. Turburărilor de comerci de mainainte urmate prin ruperea puntelor din terig'a Oituzulu la crescerea raurilor de munte s'au prevenitu prin cladirea de umplaturi înfricosiate de piatra si prin întrebuintiarea altor mijloce architectice prin urmare o întrerumpere de comerci pe distanti'a acest'a de drumu nu este mai multu de temut.

Drumulu pe pământu moldovenescu este, reu precum sunt mai toate drumurile din Moldov'a si Roman'i'a.

Distanti'a pana la locul Grozesci în departare cam de 1½ de frontier'a noastră, s'au fostu facutu în anul 1854 umblavera prin pionirii austriaci, inse întrelăsându-se de a se tiené în stare buna, ierasi au devenitu brusioasa si plina de gropi ca mai nainte.

Toate drumurile d'acolo mai departe dintre unele cari mergu câtra Tergu-Ocnei altele câtra Galatiu nu suntu nimicu altu ceva decâtu nesce cai simple de tiera, cari la tempu bunu suntu binisioru umblavere, la tempu ploiosu inse abia suntu de umblatu. Acest'a se întempla cu deosibire iern'a, primaver'a si tomn'a, cându se rupu podurile prin crescerea apelor de munte si nu se restaureaza îndata, — asia

— Patria mea s'întinde de la apus la resaritu si de la miada-nópte la miada di. Numeru douedeci si trei de ani si anii la mine se compunu din douespriedice luni de primavara. Părintii mei mi-au datu numele Edgaru si an hotăritu sa me faca păstoru. Departe de mine fie inse sarcina de-a conduce turma credinciosiloru!

— Si ce cariera ti-ai alesu?
— O singura îmi convine: cariera de milionaru.
— Bravo! Iti urezu totu succesulu în cariera D-lale.

— Pan' acuma nu sciu pentru ce milioanele fugu de mine. Dar cu vremea voru trebui sa vie. Sa vedemu cine are mai multa rabdare: ele în persistenti'a de a nu veni, seu eu acceptandu!

Astfelu vorbindu ne apropiamu de culme. Bradii încetase de multu, si din pământulu stâncosu alu muntelui resarea numai ierba si pre ici pre colea ros'a Alpilor. Putinu mai jos de culme este unu mare otelu de lemnu cu sute de odai si întretăut cu destulu luesu si eleganti'a. Ajunsi la otelu, ocuparamu câte o camera si ne puseramu sa facemu putina toaleta. Deodata se audi unu instrumentu resunandu cu grozava putere: Era cornulu Alpilor care vestiă calatoriloru ca trebuie sa se urce pre culme, fiindu ca sórele avea sa le dica diu'a buna. Preste câte-va minute alergai în susu si cu mine sute de persoane, barbati, femei si copii veniti din toate părțile lumei. Culmea lui Rigi, deosebindu-se de cei mai multi munti ai Svitieriei are form'a unui micu platou pre care incapu mii de persoane. Elu era plinu de calatori curiosi sa veda unu spectaculu asié de estrordinariu. Asiediatu în grupuri, unii în picioare, alii pre ierba, alii lungiti pe plaiduri si shavluri, alii radimati pre bastónele lor, i se întorceau cu fati'a spre apus si acceptau disparitiunea sóreului. Spre sudu si ve-tu se vedeau siruri de munti grandiosi acoperiti cu ometu si întrecendu-se unii cu alii în înaltime, spre nordu lacuri si deluri verdi si placote, ce se întindeau la orizontu pana departe la punctulu unde sórele avea sa dispara.

În vale pre mai multe drumuri zaria i calatori întârdiati care alergau desperati în susu, versandu

torrente de sudóre, pentru a ajunge inca la tempu. Cei de susu i priveau cu compatimire seu ironie. Preumblandu-me printe diferitele grupuri m'amu posu sa observezu: ci unu englezu cu favoriti lungi cască o gura asié de mare, încatu pareu ca aru voi sa inghita globulu de focu; alaturea unu grupu de copii înfingendu-si bastónele în pământu se acatiase pre densele că se fia totu asié de înalti că si barbati; mai departe câte-va persoane însuflete de zelulu studiului, cantau sa descopere cu lungi ochiene puncturile negre din sóre; câte-va tinere germane culcate la pământu, murmurau încetu dinaintea loru toate inspiratiunile ce au avutu poetii lor în fati'a spectaculului la care erau sa existe; langa densele unu omu rasu pre fatia cu o figura lunga si curioasa cumperá privali'a de dinaintea lui cu unu portretu diu albumu-i ce tiné în mână. Trecendu cu ochiulu iute pre desup'a acestor'a, m'amu opritu la doi tineri care eran perduti în contemplare. Era lesne de cunoscutu ca erau insuratiei, căci elu o stringea doiosu cu bratiulu dreptu si-i tinea mân'a în mân'a sea stânga, iera ea cu bratiulu ei se spriginea pre umerulu seu; ochii lor erau indiferinti pentru toti cei care i încungiurau si cându se departau dela orizontu i se întalneau si ceteau adencu unulu în sufletulu altui'a. Sórele putea sa dispara de pre lume, ochii lor nu încetau de a lucu cu dulci scantei de amoru.

M'asiu fi uitatu multu la densii deca unu felin de uriesiu ce siedea îndereptulu meu, cu perulu barba si mustetiele în nerendiela nu aru fi exclamatu impinsu de o iubita inspiratiune: „Căta e omulu de micu în fati'a acestui spectaculu!”

Deschisei ochii marii sa me uitu la filosoficul exclamatoru, cându unu hohotu de risu me sili sa privescu putinu mai departe. Era tovaresiulu meu de drumu cu perulu cretiu care nu putea sa-si ascunda veselie.

— Ce ai de ridi cu hohotu?

— Cum sa nu ridu? răspuse elu. Nu vedi cine observeza ca omulu e micu: unu uriesiu de siése picioare si jumetate.

— În toate canti sa gasesci motive de veselie.

„E greu a nu ride. Uita-te la sutele de persoane din giurulu nostru, cum se uita de doiosu dupa sóre că si candu nu au sa-lu vada mâne resarindu. Au dice ca sórele se duce pentru totu-deun'a si cu densulu totu noroculu si avuti'a lor. Se vede ca poetii au dreptate sa-lu numesca unu globu de aur.

— Lasa glumele. Privesce mai bine si ved căta e de frumosu. Cum acestu spectaculu nu-ti face nici unu efectu?

„Din contra a făcutu în mine o revolutiune întreaga si simtiescu unu apetitu de ursu.

— Esci unu materialistu de frunte. Deca nu fugu de d-ta i-mi perdu tota placerea.

„Multiamesce-te gustandu apusulu sóreului — strigă elu dupa mine — si nu cum-va sa te vedu la table d'hôte preste o jumetate de ora.

Sórele începă a se cufundă. Josu în vale preste lacu se latise întunereculu si verfurile muntilor erau inca luminate de o blanda lumina. O atmosfera recorósa înveli muntele Rigi si sórele disparea din ce în ce mai multu. Unu ah! lungu si generalu cu unu suspinu de parere de reu est deodata din pepturile tuturor'a: sórele se facuse nevedutu. Culmea muntelui remase desierta, me credeamu singuru gustandu

„lumin'a ce nu se vede dar totu inca se simtiesce”, cându lupu sém'a ca mai erau doue persoane ascunse în grot'a naturala a unei stânci. Erau be-trânulu englezu si frumós'a engleza ce audisemu cantându la Lucern'a. Ochii sei erau atintiti asup'a punctului unde se stinsese cele de pre urma radie ale sóreului si urmau cu unu doru nespusu lumin'a perduta si radie melancolice care porneau din ochii sei pareu a dori sa se stinga si ele în oceanulu nemarginirei.

(Va urma.)

s'a intemplantu acumu de curendu la riulu Seretu, din care caus'a deligenti'a dela Galatiu au sositu cu 14 zile mai târziu in Oitusu, fiindu silita a veni pe căi laterale preste munte si cu pericolu vietiei; carele cu marfa nu au pututu veni de felio, asia cararii s'au vedutu siliti a incuarta marfa lor pre drumu.

Prin restaurarea drumului acestui'a comerciu cu produse transilvanene la Moldov'a aru ave o asigurinta si o promovare insemnata.

2. Comunicatiunea cu Roman'a prin pasula Buzului. Acest'a nu e de felu acomodata pentru carausi, servindu pasu cu deosebire la intrarea de vite in si afara da Roman'a. Tacerea unei siosele prin pasulu Buzului aru fi cu multe dificultati impreunata si alegerea acestei trase aru fi cea mai nefavorabila, trebuindu a se taia drumulu preste unu punctu forte inaltu alu acestui munte mediunulu.

Din contra regimulu romanu doresce o impreunare cu Transilvani'a preste siesulu celu mare alu Buzului dealugulu valei Buzeu si a si facutu pasi necesari la asediarea unui drumu principalu pre pamntu romanescu in directiunea catra Crasn'a.

3. Drumulu preste Timisiu si Predelu. Acestu drumu de tierra pre pamentulu austriacu se tine in stare forte buna. Asemenea s'au pututu dice pana la anulu 1864 si despre continuarea drumului acestui'a in Roman'a. Insa cu durere vedemu ca daunele casinate prin esundarea apelu de munte in valea Praovei din anulu 1864, nici astadi in multe locuri si in distantii mari, nu se pote omulu folosi de drumulu celu artificiosu, ci trebuie mai de multe ori se treca prin apa. Acesta stare trista causeza ierna si primaver'a adese-ori o intrerumpere a pasagiului seu e o calatoria impreunata cu pericolu vietiei. Comerciulu principalu intre Transilvani'a se mijlocesce prin pasulu dela Timisiu.*)

4. Drumulu preste pasulu dela Branu pre la Crucea=Rucarului, Campu-lungu in Roman'a mica e incepundu dela Branu inferioru intr'o stare forte rea si abi'a umblaveru. Distanti'a dela frontiera pana la Rocaru in Roman'a e cu putine exceptiuni in sensulu celu mai strictu a cuventului o poteca periclitore de vietia. Distanti'a insa dela Branu pana la Brasiovu e in stare buna si in totu timpulu umblavera. Transportarea de marfa se face prin cai de samari pe distanti'a Branu=Cruci'a Rucarului. Acesta linia care duce in Roman'a mica la Pitesci, Craiova si chiaru in Roman'a mare la Bucuresti e de insemnatate mare si pote fi pentru comerciulu Brasiovlui de o importantia neascepta a, deca se va cladi unu drumu 5. Drumulu preste Turnulu rosu e pana la frontiera tiei nostre si dincolo pana la Caneni forte bunu si in totu timpulu umblatoriu. Numai dela Caneni pana la Rimnicu, sa se afle intr'o stare mai rea a carei reparare e forte detoritu.

Camer'a comerciala brasiovenaa au hotaritu a asterne acestu avisu inalt. ministeriu cu rugarea atrage tota atentiunea la restaurarea acestoru doue impreunari preste pasulu Branului si preste graniti'a Buzului, fiindu-ca prin o comunicatiune buna si totu deun'a umblavera preste pasulu Branului, Roman'a mica intr'ega se deschide comerciulu brasiovenu, care pana acumu sau pututu purta numai pe cai de samariu seu prin unu ocolu mare. Pentru trecerea productelu brasiovene la Campulungu, Pitesci, Slatin'a si Craiova s'aru deschide unu prospectu nou si splendidu prin cladierea unui drumu bunu intr'acolo. Drumulu preste graniti'a Buzului insa s'aru aventu prin acea ca merge pela graniti'a Romaniei si a Moldovei in l'untrulu Romaniei mijlocindu impreunaprea cea mai direpta si mai scurta cu Brail'a si Galatiu la o insemnatate mare si de unu calibru extraordinaria.

Orestia in 28 Mai. In diu'a din 26 a. l. c. erupse focu tocm'a pe la 12 ore in capulu orasiului spre Sedesiu, a 5 ore dela 9 Aprilie a. c. Foculu se intinse in tempu numai cam de 7-8 minute preste 7 case, si auumitu 6 locuite de romani si a loru proprii, era un'a locuita de unu nemtiu ierasi proprietate a lui, prefacendule in tempu de 1 ora dinpreuna cu tote alte cladiri si 2

care in cenusie. Acestea 5 focuri scrumara 30 de case ne lasandu macaru gardurile gradiniloru. Temerea de focu au petrunsu mai cu sema in romanii plugari pana in medava, fiindu ca in anii din urma espirati inca au fostu multe focuri aici si totu in uliti locuite de ei, apoi mai este si acea nenorocire, ca ei ca plugari au fostu dusi la lucru campului, putini pe acasa ba casele celoru mai multi au fostu la erumperea focului incuiste, asia catu nu siau pututu aper'a nici ce au avutu in case de turbarea lui. Caldura dilei la foculu acest'a era mare, si ventulu ce sufla dela resaritu arunca foculu escatu din nesce paie de langa siur'a dela casa a 2 a spre interiorulu orasiului. Preste cateva eaze se arunca materi'a aprinsa, — paie si prestila — din care caditu pre coperisiu a doua case coperite cu paie si pre coperisiulu siare dela ospetari'a Senatorului Foray coperita prestila, care au si luatu flacara; fu inse indata stensu. Domnu Protopopu si parochu localu Popoviciu si parochu George alergara si astadata numai decatu la fati'a locului, unde indemnara omenii la stinsu, ba celu de antaiu ajuta si insusi la sugrumarea focului in aceste 7 case, care in nesatiulu lui amenintia cosumarea inca a mai multoru alte case. Amu vedutu ca Dni parochi deca alerga la focu potu multa influentia asupra omenilor ca se stinga cu tota barbatia si se scape ce numai se pote de flacara lui.

E si lucru naturalu, ca precumu unu ducatoriu intieptu bunu, activu si coragiosu influentia multa asupra fecioriloru luptatori cu inamiculu in batalia, aruncanduse asupra acestuia in fruntea lor, asia asculta si cei, incatva mai nepasatori omeni la stingerea elementului mistuitoriu de avere deapropeloru fie acela ori si cine, de ori si ce natiune aru fi, deca vedu ca alerga acolo parochii loru indemnatori si desfasuratori de activitate.

Asemenea arunca focurile escate materi'a aprinse, cumu se intempla si aici, preste mai multe case inaintea lui, de aceea este necesitate imperativa, ca locuitorii — barbatii din satele vecine se alerge numai decatu ca stingetori intr'ajutoriu si spre conducerea lor Dni notari si judi, conducandu apoi pre locuitorii din satulu cu foculu sa se pota departa sub latirea lui pe la casele lor, unde nu suntu mai multi la o casa ca unulu, ca sa ude coperisiulu casei si altoru cladiri cu apa purtata pre scara sa se grijesca pentru stinsu de cumva se arunca ceva materia cu focu la casele lor. Numai se cere activitate si barbatia dela insii fruntasii comunei si asia cu puteri imprumutate — caci astadi mie, manetie — s'aru pote totu-deun'a impedece latirea focului, si sa nu ardia sate intregi, cum s'a intemplantu nu numai odata, nevenindule locuitorii din sate vecine intr'ajutoriu. Tabacariu.

Varietati.

*** Majest. Sea Imperatas'a, dupa nascerea princesei Mari'a, a trei'a di de Rosalii, s'a dusu pentru prima ora ierasi la bisericu (a esitu din casa). Marti in 9 Maiu n. va parasi Pest'a.

*** Principele Napoleonu va fi sositu eri in Vien'a sub numele: conte Meudon in incognitulu celu mai strinsu. Cortelu va lua in unu otelu. — Diuarele mai adangu si feim'a, ca densulu ajungendu la Bucuresti, are a implini o misiune oficiosa si adeca a influentia la principele Carolu ca sa-si schimbe ministeriulu.

*** (Escel. Sea cont. Em. Pechy) are unu concediu de vre-o siése septamani pentru intrebuintiarea bailoru din strainatate. Atrei'a di de Rosalii a si plecatu din Clusiu.

† Pavelu Maniu, parochu romanu gr. orientalu in Lugosiu si asessoru consistorialu nascutu in 26. Novembre (8. Decembre) 1805, dupa unu morbu mai indelungatu, in etate de 63 ani, au reposatu in Domnulu in 15/27 Maiu 1868 la 2 ore dupa ameadu, lasandu dupa sine pre diuos'a sea socia Iuliana Maniu si pruncii sei: Aurelie, Ermin'a si Livia Maniu, — Ioann Sierbanu si Iulian'a Maniu casatorita Sierbanu si a prunciloru lor Giorgie si Aurelie, — si Ecaterina Maniu. Pia-i tieren a usiora.

*** Teatru. In doue renduri amu facutu publiculu nostru cunoscutu despre impregiurarea ca vomu ave si noi norocirea de a vede productiuni teatrale pre scena romana. Dlu Pascali si so-

cietatea densulu a terminatu deja productiunile sele in Brasiovu, unde dupa tote marturiile de acolo, cas'a a fostu la tote productiunile indessuita de spectatori. Romanii din Sabiu si impregiuru inca de tempuriu, dupa ce aflara de venirea si gura a companiei teatrale si aci, pentru a contribui la unele inlesniri ce se le aiba acea societate a instituitu unu comitetu ad hoc, carele sa ingrigiesca de e-septuirea aceluor inlesniri. Acum din cate amu pututu afla totu lucrulu a maturitu pana acolo, de dlu. Dir Pascali va fi la 3/15 Iuniu in Sabiu. Intre afacerile comitetului mentionatu se afla, pre catu scimu, si aceea de a incunoscintia pre da acei'a cari suntu amatori si doritori de a vede teatru nationalu de prin pregiorulu Sabiului si mai departe (pana pre la M. Vasiarheiu, Clusiu, Abrudu, Deva, si Hatiegu). Noi credemu ca si prin notiti'a de fatia si prin unu programu mai detaiatu, care deca lu vomu capeta lu vomu impartasi cetitoriloru nostri, vomu face unu servitiu placutu, atragendu de nou atentiunea asupra tempului de inceperea productiuniloru aici, si indigitandu pre ori care amatoru seu amatore la angierea partieu lara a afaceriloru sele si la putintia de a participa fara prea marea neglegere a ocupatiuniloru.

*** Despre banc'a de asiguratiune „Transilvani'a“ se exprima „Pesti Naplo“ in unu modu forte favorabilu si dice ca pote servi de modelu. Totu asia se exprima „Hon“ in o rubrica laterala.

*** Drumu de feru. Conte Samuele Vass dep. dietalu, Antoniu Keményi si directorele de drumuri de feru Iuliu Oudotu au facutu pasi la ministeriulu de comunicatiune, ca sa li se dea voia a interprinde prelucrările pentru ramii de linii Brasiovu=Csikszereda=Gyergyó=St.=Miklos=M. Vasiarheiu, Clusiu=Bistrit'a si Clusiu-Alb'a-Iuli'a.

*** Drumu de feru. Dela Alb'a-Iuli'a se scrie ca de lucratu se lucra cu mai multa iutiela decatu pana aci, inse abia se voru pute gata tote pana la terminulu prefriptu, pentru ca e inca multu de facutu. Cladirile curtei drumului de feru din Alb'a-Iuli'a suntu sub coperisiu, cas'a de incaldu e curatita pe dinafara si dinlauntru, magazinele suntu zidite. Podulu dela portulu Muresinlui va fi catu mai curendu gata; alte trei poduri inse suntu de totu inapoiate, caci abia le suntu colonele (stelpii) zidite; partile de feru se afla inca in Zamu. La Vintii de josu mai e de lipsa inca lucru de pamentu de vre-o 4000—5000 de stangenii cubici.

*** Vapore pre Muresiu. De multu petrece unu ingineriu superioru tramisu de ministeriu reg. carele cerceteza Muresiulu pentru ca se se veda deca se aru pote pluti cu vapore pre elu. Acestu ingineriu ministeriale audimu de nou ca va cerceta si celelalte riuri mai mari din tierra. In legatura cu aceste credemu ca sta petrecerea unui agentu alu societatiei vaporeloru dunarene, cu scopu de a cerca intemeierea unei linie pentru vapore intre Aradu si Ludosiu la Muresiulu. — Prin asociatiunea ideiloru ne vine aminte de tocm'a amintitulu Ludosiu, de care cu durere trebuie sa audimu, ca romanii si vendu curtile de pre la drumulu tiei si facu locu, altor'a, cari pre urma voru sei mai bine trage folosu din pusetiunea locala.

*** Detori'a publica austriaca. Ca suplementu (adausu) la „W. Ztg.“ se afla unu conspectu despre starea detoriei totale a statului pana la finea lui Decembre 1867. Dupa acelu suplementu, sum'a capitala a detoriei intregi face 3.025,315.896 fl. 13 xr. cu o pretensiune annala de cameta de 127,718.147 fl. Detori'a desdaunarei pamentului face 519.459,754 fl. cu cameta annala de 25.893,970 si in fine imprumutulu pentru lipsa din Galiti'a de 2.500,000 fl. cu camete de 175,000 fl. Catra semestrulu primu 1867 cresce sum'a capitala a detoriei cu 36,829.200 fl.

*** Comora. Unu lucratoriu sta intipuitu ca a vedutu o flacara pe unu locu semenatu cu cucuruzu. Crediendu ca in loculu, unde i se parca ca a vedutu lumin'a, e ascunsu o comora, s'a apucatu intr'o nopte si a facutu o gropa mare, din care nu a scosu alta decatu pamentu. Bietulu omu nu e destulu ca a sapatu in diasiertu, dar' acumu e datu si in judecata prentu ca a velamatu proprietatea altui'a; caci loculu unde era sa fia comora nu era alu lui.

*) Tocma fu vorba in camera dep. Romaniei despre acestu drumu si camera vede cu parere de reu impregiurarea acest'a inse de alta parte cauta a numai cheltui in desiertu milioane, pe ntru-ca la celu dintaiu povoii sa se strice ierasi. R.